

Opbrengst

Analyse van het lesmateriaal, de observaties van de lessen en de opbrengsten van de lessen vormen samen het bronmateriaal voor de (formatief-evaluatieve) casestudies die in de derde fase van het project rond elk van de vijftien lesbrieven uitgevoerd zullen worden. Rond de zomer 2007 hebben we met deze opzet proefgedraaid en zijn daarbij ingegaan op het ontwerpproces van de docenten, de uitvoering door de docenten en leerlingen en de opbrengsten en percepties van taalgericht vakonderwijs. Op het Schoolvak Nederlands 2007 kunnen we daar eerste resultaten van laten zien.

In deze workshop zullen we dus met vakspecifieke lesvoorbeelden de kenmerken van taalontwikkeland lesmateriaal laten zien en de verschillen verkennen die daarbij tussen vakken kunnen optreden. Inzicht in vakspecifieke kenmerken van vaktalen kan in het gesprek met collega's van andere vakken van pas komen.

Ronde 4

Wat betekenen actuele onderwijsvernieuwingen voor leerstof en leerlijnen Nederlands?

Brigitte van Hilst en Maaïke Hajer
 CED-groep, Rotterdam
 Hogeschool Utrecht
 B.vanHilst@cedgroep.nl
 Maaïke.hajer@hu.nl

Deze presentatie uit de taalunie werkgroep betreft de afstemming en samenwerking rond leerstof en leerlijnen, zowel in een sectie Nederlands als in bredere teams. Juist ook andere docenten dan de taaldocent krijgen nu immers een duidelijke rol in de taalontwikkeling van hun leerlingen. Soms wordt de docent Nederlands daarbij ook een ondersteuner of coach van die collega's, om hen bewust te maken van de samenhang tussen taal en leren in het onderwijs. In vier vernieuwende scholen voor voortgezet/secundair onderwijs zijn filmopnames gemaakt die we op dit punt met u kritisch analyseren. Het gaat erom vast te stellen welke leerstof m.b.t. vakgebied Nederlands nu in deze context relevant is en hoe leerstoflijnen binnen Nederlands en tussen vakken bewaakt kunnen worden. We voeden de discussie met videofragmenten en interviews en bespreken vragen zoals:

Nieuwe leerstof en leerlijnen Nederlands?

- Nieuwe Vormen van Leren vragen om ondersteunende taalvaardigheden, zoals leervragen stellen, presenteren enzovoorts. Om welke nieuwe schoolse taalvaardigheden gaat het en in welke opbouw zouden deze door de jaren heen kunnen worden aangeboden?
- Hoe bewaak je als school dat leerlingen een heldere leerlijn aangeboden krijgen en de einddoelen van het onderwijs behalen aan het eind van hun opleiding? Hoe belangrijk zijn 'authentieke' opdrachten voor de ontwikkeling van belangrijke taalvaardigheden? En wat vinden leerlingen eigenlijk van de verweving van het vak Nederlands in nieuwe werkvormen als WAP (*Werken Aan Prestaties*), *Werken in 'Seminaries'* of *Natuurlijk Leren*?
- Beschikt de school over leerlijnen en materialen voor specifieke inhouden, zoals literatuur en taalbeschouwing?
- Slagen docenten erin deze traditionele vakinhouden in nieuwe vormen van leren te gieten?

Samen werken aan leerlijnen: de rol van vakdocenten in taalverwerving

Nauw luistert het hoe docenten feedback kunnen geven op de taal waarmee leerlingen bij hen hun vragen om begeleiding komen stellen. In principe zijn dat momenten voor maatwerk waar het gaat om taalontwikkeling, maar de vaardigheid van docenten om ook daadwerkelijk die leermomenten te benutten zijn niet vanzelfsprekend aanwezig. Hier is een beleid tussen vakken en vaksecties benodigd. :

- Hoe komt samenwerking tussen vakken tot stand, opdat wat bij Nederlands geleerd wordt ook in andere vakken benut kan worden?
- Welke rol speelt de docent Nederlands bij de invoering van nieuwe taalvaardigheden op schoolniveau?
- Hoe zorgen we dat vakleerkrachten zich bewust zijn van de talige component van hun vak? Hoe verdeel je taken tussen deze leerkrachten en de sectie Nederlands?